

Βέροια, 17 Μαρτίου 2023

**ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΟΜΑΔΩΝ
ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΗΜΑΘΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΕΙΣ**

1. Νόμος 3877/2010, ΦΕΚ 160 Α /20 Σεπτεμβρίου 2010, όπου στο άρθρο 5 παράγραφο 1 ζ), αναφέρεται ρητά ότι «στην ασφάλιση του ΕΛΓΑ υπάγονται οι ακόλουθοι φυσικοί κίνδυνοι και ασθένειες που μπορεί να προκαλέσουν άμεσες ζημιές την φυτική παραγωγή α).....ζ) οι υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις».

2. Κανονισμός Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής από τον ΕΛΓΑ, ΦΕΚ 1668 Β / 27 Ιουλίου 2011, όπου στο άρθρο 3 παράγραφος 8 στ) προσδιορίζει ότι «υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις, θεωρείται η πτώση βροχής, η οποία λόγω έντασης και ύψους ή παρατεταμένης διάρκειας και ύψους ή παρατεταμένης διάρκειας και εποχής που συμβαίνει προκαλεί ζημιά στη φυτική παραγωγή».

3. Εγχειρίδιο Εκτιμητικής για τα Ροδάκινα, κεφάλαιο πέμπτο «ζημιές από υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις στα ροδάκινα», παράγραφος 2.1. «Συμπτωματολογία της ζημιάς .....οι υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις ανάλογα με το βλαστικό στάδιο που συμβαίνουν και ανάλογα με το ύψος τους, την ένταση τους ή την διάρκεια τους, προκαλούν .....

- * συμπτώματα στην παραγωγή (συρρίκνωση αφυδάτωση καρπών)
- * μούμιοποίηση καρπών
- * σκάσιμο καρπών (διάρρηξη του φλοιού και της σάρκας)
- * καρπόπτωση »

Επιπροσθέτως, στην παράγραφο 2.3. αναφέρεται ότι «στην εξαιρετική περίπτωση κατάκλισης και παρατεταμένης υπερβολικής εδαφικής υγρασίας είναι δυνατόν να παρατηρηθεί – άμεση ζημιά . Η ζημιά αυτή – ανάλογα με την μορφολογία και την σύσταση του εδάφους – παρατηρείται σε όλα ή σε μερικά μόνο δένδρα της καλλιέργειας».

4. Γνωμοδότηση του « ΕΛΓΟ Δήμητρα» Ιστιτούτο Γενετικής Βελτίωσης και Φυτογενετικών πόρων τμήμα φυλλοβόλων οπωροφόρων δέντρων Νάουσας με ημερομηνία 25 Ιουλίου 2017 η οποία μεταξύ των άλλων αναφέρει ότι «οι παρατηρούμενες άμεσες ζημιές που κατέστησαν τους καρπούς ροδακινιάς και νεκταρινιάς μη εμπορικούς, ήταν η προσυλλεκτική καρπόπτωση και συρρίκνωση του φλοιού των καρπών, ζημιές καλυπτόμενες σύμφωνα με τον κανονισμό του ΕΛΓΑ .

5. Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κ. Ε. Αποστόλου, με την οποία «*συστήνεται και συγκροτείται ομάδα εργασίας με αντικείμενο την διερεύνηση των επιπτώσεων των καιρικών φαινομένων στην παραγωγή επιτραπέζιου ροδάκινο στις περιοχές της Βόρειας Ελλάδας*».

Στην εν λόγω απόφαση ορίστηκε να συμμετέχουν, **πέραν κάθε δεοντολογίας κατά την άποψή μας , δύο εκπρόσωποι του ΕΛΓΑ οι οποίοι ήταν εκ της θέσεως αντίδικοι με τους αιτούντες αγρότες για την υπαγωγή της ζημιάς στις καλυπτόμενες από τον κανονισμό και οι οποίοι τελικά μειοψήφησαν κατά την έγκριση της επιστημονικής έκθεσης από την ομάδα εργασίας.**

6. Έκθεση της «Ομάδας Εργασίας» για την διερεύνηση των επιπτώσεων καιρικών φαινομένων του Ιουλίου 2017, στην παραγωγή ροδάκινων και νεκταρινιών σε περιοχές της Βορείου Ελλάδος η οποία επιδόθηκε στον Υπουργό τέλος Αυγούστου 2017.

Η έκθεση κατά πλειοψηφία και όχι ομόφωνα, των μετεχόντων μελών της στα συμπεράσματά της καταλήγει ότι *«Μετά από τα ανωτέρω, εκτιμάται ότι τα έντονα συμπτώματα της προσυλλεκτικής καρπόπτωσης, συρρίκνωσης, αφυδάτωσης και κηλίδωσης του φλοιού των καρπών σε ποικιλίες Ροδακινιάς και Νεκταρινιάς, που βρίσκονταν στο στάδιο λίγο πριν ή κατά την ωρίμανση του καρπού, στην ευρύτερη περιοχή των Περιφερειακών Ενοτήτων Ημαθίας και Πέλλας, προκλήθηκαν από την έντονη και παρατεταμένη βροχόπτωση»*. Και συνεχίζει .... *«εντούτοις τα συμπτώματα της συρρίκνωσης και της υποχώρησης του φλοιού οφείλονται σε διάρρηξη και νέκρωση των κυττάρων της επιδερμίδας και τον αμέσως κατώτερων στρωμάτων κυττάρων εξαιτίας της έντονης βροχόπτωσης*.

Στην εν λόγω « Ομάδα Εργασίας», συμμετείχαν:

- Ο πρόεδρος του ΕΛΓΑ κ. Θ. Κουρεμπές
- Η Προϊσταμένη της διεύθυνσης ασφάλισης και ενισχύσεων ΕΛΓΑ κα Κ. Σουλίου.
- Ο Καθηγητής του εργαστηρίου δενδροκομίας του Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών κ. Σ. Βέμος.
- Ο Ερευνητής του Μπενάκειου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου του κ. Γ. Τρωγιάνος.
- Ο Αναπληρωτής Καθηγητής του εργαστηρίου δενδροκομίας της Σχολής Γεωπονίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Α. Μολασιώτης.
- Ο Καθηγητής του εργαστηρίου δενδροκομίας της σχολής Γεωπονικών επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας κ. Γ. Νάνος.
- Η Ερευνήτρια του τμήματος φυλλοβόλων οπωροφόρων δέντρων Νάουσας του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ , κα. Π. Δρογγούδη.
- Δύο εκπρόσωποι του ΥΠΑΑΤ α) ο Προϊστάμενος του τμήματος Δενδρωδών Καλλιεργειών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Γεωπόνος κ. Γ. Αραβαντινός και β) η Προϊσταμένη του τμήματος ΠΣΕΑ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων γεωπόνος κα Α. Φουλίδη.

7. Δελτίο τύπου του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων της 7ης Σεπτεμβρίου 2017, όπου αναφέρεται ότι «σε ενημέρωση που έκανε (ο Υπουργός κ.Αποστόλου) στους εκπροσώπους της Διεπαγγελματικής Πυρηνόκαρπων -ροδάκινα νεκταρίνια και λοιπά- ότι οι παραγωγοί ροδάκινου και νεκταρινιών των περιφερειακών ενοτήτων Ημαθίας και Πέλλας που επλήγησαν από τα καιρικά φαινόμενα κατά το χρονικό διάστημα από 14 έως 17 Ιουλίου 2017, θα αποζημιωθούν σύμφωνα με όσα αναγράφονται στο πόρισμα τις Ομάδας Εργασίας που συστάθηκε από τον ΕΛΓΑ, για να διερευνήσει τις επιπτώσεις».

8. Ενημερωτικό Σημείωμα προς τον πρόεδρο του ΕΛΓΑ και το Διοικητικό Συμβούλιο με ημερομηνία 17 Οκτωβρίου 2017, της προϊσταμένης διεύθυνσης ασφάλισης και ενισχύσεων κας Σούλιου Καλομοίρας. Στο εν λόγω σημείωμα η κυρία Σούλιου στην τρίτη σελίδα του σημειώματός της γνωμοδοτεί λέγοντας ότι «η καρπόπτωση και η ποιοτική υποβάθμιση, (αποχρωματισμός, συρρίκνωση, ραβδώσεις) των καρπών είναι έμμεσες ζημιές, εφόσον δεν διαπιστώθηκε κατάκλιση ή παρατεταμένη παραμονή των υδάτων στα κτήματα ούτε και μερική η ολική αποπληξία των δέντρων, οπότε δεν καλύπτεται ασφαλιστικά».

Η γνωμοδότηση αυτή αποτέλεσε τη βάση για την άρνηση της Διοίκησης του Οργανισμού να αποζημιώσει τις ζημιές του 2017, καθώς και των επόμενων ετών, ερχόμενη σε αντίθεση με την γνωμοδοτήσεις των αρμοδίων επιστημονικών οργάνων αλλά και με το εγχειρίδιο της εκτιμητικής του ΕΛΓΑ.

Στο εν λόγω Εγχειρίδιο στην σελίδα 95, στην τελευταία παράγραφο αναφέρεται ότι «στην εξαιρετική περίπτωση κατάκλισης και παρατεταμένης παραμονής υδάτων στην καλλιέργεια, ή παρατεταμένης εδαφικής υγρασίας, είναι δυνατόν να παρατηρηθεί άμεση ζημιά». Εδώ επισημαίνουμε ότι όχι μόνο αγνοούνται τα πορίσματα επιστημονικών οργάνων αλλά και δεν λαμβάνονται υπόψη επίσημα έγγραφα του Οργανισμού εν προκειμένω το Εγχειρίδιο της Εκτιμητικής. Επίσης αγνοούνται τα στοιχεία των μετρήσεων που παραθέτει το Ινστιτούτο ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ για την από 25 Ιουλίου 2017 γνωμοδότησή του, για το ύψος των βροχοπτώσεων που καταγράφηκαν μεταξύ 14 - 17 Ιουλίου. Οι εν λόγω μετρήσεις έδειξαν ότι οι βροχοπτώσεις από **35,7 mm** κατά μέσο όρο που ήταν από το 2000 έως το 2017 εντός των 30 ημερών του μηνός Ιουλίου, **μόνο στο τριήμερο αυτό, έφτασαν στα 96 mm**.

9. Γνωμοδότηση της 12^{ης} Ιουλίου 2018 του Ινστιτούτου ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ τμήμα φυλλοβόλων και οπωροφόρων δέντρων Νάουσας όπου για τις ζημιές που προκλήθηκαν από βροχοπτώσεις μεταξύ 27 έως 29 Ιουνίου 2018. Στα συμπεράσματα το Ινστιτούτο καταλήγει ότι «δεν αφήνει καμία αμφιβολία πως τα αίτια των ζημιών ήταν η παρατεταμένη βροχόπτωση».

10. Γνωμοδότηση της 16^{ης} Ιουλίου 2018 του Εργαστηρίου Δενδροκομίας της Σχολής Γεωπονίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου καταλήγοντας αναφέρει. «Το γεγονός ότι παρόμοια φαινόμενα με αυτά που παρατηρήθηκαν το προηγούμενο θέρος κατόπιν των έντονων βροχοπτώσεων, ήτοι καρπόπτωση και χαρακτηριστικές μορφολογικές αλλοιώσεις των καρπών, καταγράφηκαν και φέτος πάλι μετά τα υψηλά επίπεδα βροχόπτωσης και ενισχύει την

επιστημονική ορθότητα της ως άνω μελέτης». Και συνεχίζει «εκτιμώ ότι η έντονη βροχόπτωση την περίοδο 27 έως 29 Ιουνίου 2018 προκάλεσε άμεσα την καρπόπτωση και τις φυσιολογικές ανωμαλίες στους καρπούς Ροδάκινων και Νεκταρινιών που βρισκόταν στο στάδιο (ή πλησίον) της ωριμότητας για συγκομιδή στην περιοχή της Ημαθίας».

11. Αποτελέσματα πειράματος προσομοίωσης βροχόπτωσης που πραγματοποίησε το Ινστιτούτο ΕΛΓΟ Δήμητρα της Νάουσας και τα συμπεράσματα από το πείραμα, τα οποία καταλήγουν επίσης **ότι η παρατεταμένη βροχόπτωση προκαλεί τις ζημιές.**

12. Απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βέροιας μετά από αίτηση της Κοινοπραξίας Συνεταιρισμών Ημαθίας να διαταχθεί ο ΕΛΓΑ να δεχθεί τις δηλώσεις ζημιών των αγροτών για τις ζημιές 27- 29 Ιουνίου 2018.

Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι «ειδικότερα συνεπεία των βροχοπτώσεων **«δεν προκλήθηκε σκάσιμο των καρπών ήτοι διάρρηξη του φλοιού της σάρκας ή συρρίκνωση, μωμιοποίηση, καρπόπτωση, σε ποσοστό άνω του 20 % της παραγωγής που ανέμενε ο παραγωγός να συλλεχθεί, ποιοτική υποβάθμισή τους που αποτελούν άμεση ζημιά και αποζημιώνεται κατά το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού του ΕΛΓΑ».**

Το Πρωτοδικείο δέχθηκε ότι οι εν λόγω ζημιές αποτελούν άμεση ζημιά και αποζημιώνονται κατά τον Κανονισμό του ΕΛΓΑ **αλλά εκτίμησε ότι οι ζημιές δεν υπερέβησαν το 20% που έχει ως ελάχιστο όριο ο Κανονισμός του ΕΛΓΑ για να υποβληθούν δηλώσεις και ως εκ τούτου απέρριψε το αίτημα. Βέβαια προκύπτει το ερώτημα πως μπόρεσε ο Δικαστής να εκτιμήσει ότι οι ζημιές των αγροτών δεν υπερέβησαν το 20% .**

13. Υπηρεσιακό σημείωμα του Ινστιτούτου ΕΛΓΟ Δήμητρα τμήμα Φυλλοβόλων Δέντρων Νάουσας προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στις 15 Σεπτεμβρίου 2020, μετά από ερώτημα του βουλευτή Πέλλας κ. Δ. Σταμενίτη. Αφορά τις βροχοπτώσεις του Αυγούστου 2020 και τις ζημιές που υπήρξαν. **Επαναλαμβάνονται ίδιες διαπιστώσεις ότι η παρατεταμένες θερινές βροχοπτώσεις προκαλούν την προσυλλεκτική καρπόπτωση, την συρρίκνωση και υποχώρηση του φλοιού.**

14. Δημοσιευμένη επιστημονική εργασία στην Διεθνή Επιστημονική Έκδοση « ELSEVIER» Scientia Horticulturae, σχετική με τις επιπτώσεις των βροχοπτώσεων στα ροδάκινα και νεκταρίνια των ερευνητών, Γ. Παντελίδη, Θ. Μαυρομάτη και Π. Δρογγούδη. Μία ερευνητική εργασία **που θεμελιώνει ακόμη περισσότερο την άποψη ότι η ένταση η διάρκεια και τα λοιπά φαινόμενα που έχουν παρατηρηθεί, προκάλεσαν τις επισημανθείσες ζημιές.**